

कक्षीवान् दैर्घतमस औशिजः।स्वनयस्य दानस्तुतिः। त्रिष्टुप्, ४-५ जगती।

प्रा॒ता रत्नं प्रा॒तरि॒त्वा दधा॒ति तं चि॒कि॒त्वान्प्र॒तिगृ॒ह्या नि ध॑त्ते।

तेन॑ प्र॒जां वर्ध॑यमान॒ आयू॑ रा॒यस्पोषे॑ण स॒चते सु॒वीरः॑ ॥ १.१२५.०१

प्रातः- प्रभाते । रत्नम्- रमणीयां सम्पदम् । दधाति- दाता प्रददाति । प्रभातवेळा दानार्हा । तम्- तां सम्पदम् । प्रातरित्वा- प्रभात एव । चिकित्वान्- विद्वान् । प्रतिगृह्य- स्वीकृत्य । नि धत्ते । तेन- तेन रत्नेन । प्रजाम्- स्वसन्ततिम् । जनसामान्यं वा । वर्धमानः- पोषयन् । आयुः- स्वजीवनं च पोषयन् । रायस्पोषेण- दानयोग्यधनपोषेण । सुवीरः- सुसमर्थः । सचते- सङ्गच्छते । अथवा । प्राता रत्नमिन्द्रोऽस्मै ददाति । स विद्वानिन्द्रात् प्राप्तं प्रतिगृह्य निधत्ते । तेन क्षेमं विन्दत इति भावः ॥१॥

सु॒गुर॑सत्सुहि॒रण्यः स्व॒श्वो बृ॒हद॑स्मै वय॒ इन्द्रो॑ दधाति।

यस्त्वा॒यन्तं॑ वसु॒ना प्रा॒तरि॒त्वो मु॒क्षीज॑येव॒ पदि॑मुत्सि॒नाति॑ ॥ १.१२५.०२

प्रातरित्वा- प्रातरेव । यः । आयन्तम्- स्वं प्रत्यायान्तम् । मुक्षीजयेव- मोक्षजभावना यथा । पदिम्- चित्तवृत्तिगतिम् । उत्सिनाति- उद्धृणाति । तथा । वसुना- संपदा । पदिम्- अस्य पादगतिमन्यत्र याचनार्थं गमनात् । उत्सिनाति- उद्धृणाति निवर्तयते । अस्मै- तस्मै । सुगुः- शोभनरश्मियुक्तः । सुहिरण्यः- शोभनहितरमणीयतत्त्वयुक्तः । स्वश्वः- शोभनप्राणः । इन्द्रः- परमेश्वरः वशीकरणदेवता । बृहत्- महत् । वयम्- धनम् । दधाति- प्रयच्छति ॥२॥

आय॑म॒द्य सु॒कृतं॑ प्रा॒तरि॒च्छन्नि॒ष्टेः पु॒त्रं वसु॑मता॒ रथे॑न।

अंशोः सुतं पायय मत्सरस्य क्षयद्वीरं वर्धय सूनृताभिः ॥ १.१२५.०३

अद्य- अस्मिन् दिने। प्रातः- प्रभाते। वसुमता रथेन- सोमयुक्तेन वाहनेन।
रससंपन्नगत्येत्याध्यात्मिके। सुकृतम्- शोभनकर्म। इच्छन्- कामयमानः। इष्टेः- दानस्य
सङ्गतिकरणस्य देवपूजायाः। पुत्रम्- वत्सवत् स्थितमुपासकम्। आयम्- आगतोस्मि। मत्सरस्य
अंशोः सुतम्- तृप्तिकरं निष्पादितरसम्। पायय- तं दातारं पाययानुभावय। सूनृताभिः-
प्रियहितवाणीभिः। क्षयद्वीरम्- स्वसदने धीरैरध्यात्मसाधनसमर्थैर्युक्तम्। वर्धय ॥३॥

उप क्षरन्ति सिन्धवो मयोभुव ईजानं च यक्ष्यमाणं च धेनवः।

पृणन्तं च पपुरि च श्रवस्यवो घृतस्य धारा उप यन्ति विश्वतः ॥ १.१२५.०४

ईजानं च- दानमुपासनं सङ्गतिकरणमनुष्ठितवन्तं च। यक्ष्यमाणं च- दानायोपासनाय सङ्गतिकरणाय
सङ्कल्पितवन्तम्। पृणन्तं च- प्रीणयन्तम्। पपुरि च- प्रीणनशीलं च। मयोभुवः- आनन्दभूताः।
सिन्धवः- स्यन्दनशीलाः। धेनवः- चिद्रश्मयः। उप क्षरन्ति- प्रवहन्ति। विश्वतः- सर्वतः।
श्रवस्यवः- चिदाकाशस्थमन्त्रश्रवणोपलक्षितानुभूतिकामाः। घृतस्य धाराः-
पूतनवनीतोपलक्षितपूतचित्तधाराः। उप यन्ति- उपगच्छन्ति ॥४॥

नाकस्य पृष्ठे अधि तिष्ठति श्रितो यः पृणाति स ह देवेषु गच्छति।

तस्मा आपो घृतमर्षन्ति सिन्धवस्तस्मा इयं दक्षिणा पिन्वते सदा ॥ १.१२५.०५

यः। पृणाति- सर्वान् प्रीणाति। सः। नाकस्य पृष्ठे- आनन्दम्। अधि तिष्ठति- अनुभवति। सः।
देवेषु- द्योतनशक्तिषु। गच्छति। तस्मै। सिन्धवः- स्यन्दनशीलाः। आपः- मूलशक्तिप्रवाहाः।

घृतम्- ज्योतिः । अर्षन्ति- प्रापयन्ति । तस्मै । पिन्वते- प्रीणयित्रे । सदा- सन्ततम् । इयम्- एषा ।
दक्षिणा- समर्था अदितिरुषा वा भवति ॥५॥

दक्षिणावतामिदिमानि चित्रा दक्षिणावतां दिवि सूर्यासः ।

दक्षिणावन्तो अमृतं भजन्ते दक्षिणावन्तः प्र तिरन्त आयुः ॥ १.१२५.०६

इमानि- एतानि । चित्रा- विचित्राणि धनानि । दक्षिणावताम्- दक्षिणोपलक्षितदानवताम् । इत्- एव ।
दक्षिणावताम् । दिवि- चिदाकाशे । सूर्यासः- आत्मानुभवाः । दक्षिणावन्तः । अमृतम्- अमृतत्त्वम् ।
भजन्ते- सेवन्ते । दक्षिणावन्तः । आयुः- आयुष्यम् । प्र- प्रकर्षेण । तिरन्ते- वर्धयन्ति ॥६॥

मा पृणन्तो दुरितमेन आरन्मा जारिषुः सूरयः सुव्रतासः ।

अन्यस्तेषां परिधिरस्तु कश्चिदपृणन्तमभि सं यन्तु शोकाः ॥ १.१२५.०७

दुरितम्- दुष्टम् । एनः- पापम् । पृणन्तः- सर्वान् दानेन प्रीणयन्तः । आ- समन्तात् । मा आरन्-
मा प्राप्नुवन् । सूरयः- विदुषः । सुव्रतासः- धर्मात्मानः । मा जारिषुः- मा जीर्णा भवन्तु । अन्यः
कश्चित्- इतरः अदाता । तेषाम्- दुष्टानां पापानाम् । परिधिः- धारकः । अस्तु- भवतु । अपृणन्तम्-
अदायकम् । शोकाः । अभि- अभितः । सम्- सम्यक् । यन्तु- गच्छन्तु ॥७॥